

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έβδομο τμήμα)

της 11ης Απριλίου 2013*

«Αίτηση αναιρέσεως — Ανταγωνισμός — Σύμπραξη — Ιταλική αγορά αποκτήσεως και πρώτης μεταποίησης ακατέργαστου καπνού — Καταβολή του προστίμου από τον αλληλεγγύως συνοφειλέτη — Έννομο συμφέρον — Βάρος της αποδείξεως»

Στην υπόθεση C-652/11 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 15 Δεκεμβρίου 2011,

Mindo Srl, τελούσα υπό εκκαθάριση, με έδρα τη Ρώμη (Ιταλία), εκπροσωπούμενη από τους G. Mastrantonio, C. Osti και A. Prastaro, avvocati,

προσφεύγουσα,

όπου ο έτερος διάδικος είναι:

η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, εκπροσωπούμενη από τους N. Khan και L. Malferrari, επικουρούμενους από τους F. Ruggeri Laderchi και R. Nazzini, avvocati, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έβδομο τμήμα),

συγκείμενο από τους Γ. Αρέστη, πρόεδρο τμήματος, J.-C. Bonichot και A. Arabadjiev (εισηγητή), δικαστές,

γενική εισαγγελέας: V. Trstenjak

γραμματέας: K. Malacek, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 15ης Οκτωβρίου 2012,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

Απόφαση

- 1 Με την αίτησή της αναιρέσεως, η Mindo Srl (στο εξής: Mindo) ζητεί την ακύρωση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 5ης Οκτωβρίου 2011, T-19/06, Mindo Srl κατά Επιτροπής (Συλλογή 2011, σ. I-6795), με την οποία το πρώτο απέρριψε την προσφυγή της δεύτερης με αίτημα τη μερική ακύρωση και, επικουρικώς, τη μεταρρύθμιση της αποφάσεως C(2005) 4012 τελικό της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 20ής Οκτωβρίου 2005, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81, παράγραφος 1, [ΕΚ] (υπόθεση COMP/C.38.281/B.2 - Ακατέργαστος καπνός – Ιταλία) (ΕΕ 2006, L 353, σ. 45, στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), και, επικουρικώς, τη μείωση του ύψους του προστίμου που της επιβλήθηκε.

Το ιστορικό της διαφοράς και η επίδικη απόφαση

- 2 Η Mindo είναι ιταλική εταιρία η οποία τελεί υπό εκκαθάριση και έχει ως κύρια δραστηριότητα την πρώτη μεταποίηση ακατέργαστου καπνού. Ήταν αρχικώς οικογενειακή επιχείρηση η οποία εξαγοράστηκε το 1995 από θυγατρική εταιρία της Dimon Inc. Κατόπιν της εξαγοράς αυτής, η εταιρική επωνυμία της άλλαξε σε Dimon Italia Srl. Στις 30 Σεπτεμβρίου 2004 τα εταιρικά μερίδιά της πωλήθηκαν σε τέσσερις ιδιώτες οι οποίοι δεν είχαν καμία σχέση με τον όμιλο Dimon και η εταιρική επωνυμία της άλλαξε σε Mindo. Τον Μάιο του 2005, μετά από τη συγχώνευση της Dimon Inc. με τη Standard Commercial Corporation (στο εξής: SCC) συστάθηκε νέα εταιρία με την επωνυμία Alliance One International, Inc. (στο εξής: AOI).
- 3 Στις 19 Φεβρουαρίου 2002 η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έγινε αποδέκτης αιτήματος μιας των επιχειρήσεων μεταποίησης ακατέργαστου καπνού στην Ιταλία, συγκεκριμένα της Deltafina SpA, περί απαλλαγής της από την επιβολή προστίμων.
- 4 Στις 4 Απριλίου 2002 η Επιτροπή έγινε αποδέκτης αιτήματος της Mindo, η οποία εξακολουθούσε να διατηρεί την επωνυμία Dimon Italia Srl, περί απαλλαγής της από την επιβολή προστίμων και, επικουρικώς, αιτήματος περί μειώσεως οποιουδήποτε προστίμου, ενώ στις 8 Απριλίου 2002 παρέλαβε από αυτήν ορισμένα αποδεικτικά στοιχεία.
- 5 Στις 9 Απριλίου 2002 η Επιτροπή επιβεβαίωσε την παραλαβή τόσο της αιτήσεως περί απαλλαγής από την επιβολή προστίμων που υπέβαλε η Mindo όσο και της αιτήσεώς της περί μειώσεως οποιουδήποτε προστίμου. Ενημέρωσε την εν λόγω εταιρία ότι η αίτησή της περί απαλλαγής δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις της ανακοινώσεως της Επιτροπής σχετικά με τη μη επιβολή και τη μείωση των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων (καρτέλ) (ΕΕ 2002, C 45, σ. 3).
- 6 Στις 20 Οκτωβρίου 2005 η Επιτροπή εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση με την οποία διαπίστωσε ότι, από το 1995 ως τις αρχές του 2002, οι μεταποιητές ακατέργαστου καπνού στην Ιταλία τους οποίους αφορά η προσβαλλόμενη απόφαση, μεταξύ των οποίων η Mindo, επιδόθηκαν σε πλείονες πρακτικές που στοιχειοθετούσαν ενιαία και διαρκή παράβαση του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ.
- 7 Η Επιτροπή διευκρίνισε μεταξύ άλλων ότι, επειδή ο όμιλος στον οποίο ανήκε η Mindo κατά τη διάρκεια της παραβάσεως είχε παύσει να υφίσταται κατόπιν της συγχωνεύσεώς του με τον όμιλο Standard Commercial Corporation, αποδέκτης της προσβαλλόμενης αποφάσεως ήταν η AOI ως κατά νόμον διάδοχος των δύο αυτών ομίλων. Η Mindo, ως κατά νόμον διάδοχος της Dimon Italia Srl, ήταν επίσης αποδέκτης της αποφάσεως αυτής.
- 8 Η Επιτροπή καθόρισε σε 12,5 εκατομμύρια ευρώ το ποσό εκκινήσεως του επιβληθέντος στη Mindo προστίμου, το οποίο αύξησε κατά 25 % λόγω του πολύ σοβαρού χαρακτήρα της παραβάσεως και κατά 60 % λόγω της διάρκειας της παραβάσεως επί έξι έτη και τέσσερις μήνες. Περιορίσε την ευθύνη αυτής στο 10 % του κύκλου εργασιών της για το πλέον πρόσφατο οικονομικό έτος. Η Επιτροπή έκανε δεκτό το αίτημα περί μειώσεως του προστίμου της Mindo και μείωσε το εν λόγω πρόστιμο κατά 50 % λόγω

της συνεργασίας της. Υπό την έννοια αυτή, η Επιτροπή καθόρισε το τελικό ποσό του επιβλητέου στη Mindo και την ΑΟΙ προστίμου σε 10 εκατομμύρια ευρώ, εκτιμώντας ότι η ΑΟΙ ήταν υπεύθυνη για το σύνολο του ποσού αυτού, ενώ η Mindo ήταν αλληλεγγύως υπεύθυνη μέχρι του ποσού των 3,99 εκατομμυρίων ευρώ.

- 9 Στις 14 Φεβρουαρίου 2006 η ΑΟΙ κατέβαλε το σύνολο του προστίμου που η Επιτροπή είχε επιβάλει σε αυτήν και τη Mindo.
- 10 Στις 4 Ιουλίου 2006 η Mindo τέθηκε υπό εκκαθάριση, χωρίς ποτέ να ενημερώσει σχετικά το Πρωτοδικείο [νυν Γενικό Δικαστήριο].
- 11 Η Mindo κατέθεσε στις 5 Μαρτίου 2007 ενώπιον του Tribunale ordinario di Roma, sezione fallimentare, δυνάμει του άρθρου 161 του regio decreto 16 marzo 1942, n. 267, recante disciplina del fallimento, del concordato preventivo, dell'amministrazione controllata e della liquidazione coatta amministrativa (βασιλικού διατάγματος 267, της 16ης Μαρτίου 1942, περί ρυθμίσεως της πτωχεύσεως, του προληπτικού της πτωχεύσεως συμβιβασμού, της τεθείσας υπό έλεγχο διοικήσεως και της αναγκαστικής διοικητικής εκκαθαρίσεως), όπως έχει τροποποιηθεί (έκτακτο συμπλήρωμα στην *GURI* αριθ. 81, της 6ης Απριλίου 1942, (στο εξής: ιταλικός νόμος περί πτωχεύσεως), αίτηση υπαγωγής στη διαδικασία του προληπτικού της πτωχεύσεως συμβιβασμού με παραχώρηση της περιουσίας. Με απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 2007, το εν λόγω δικαστήριο επικύρωσε τον προληπτικό πτωχευτικό συμβιβασμό που πρότεινε η Mindo.

Η ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διαδικασία και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

- 12 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 20 Ιανουαρίου 2006, η Mindo ζήτησε τη μερική ακύρωση της προσβαλλόμενης αποφάσεως καθώς και, επικουρικώς, τη μείωση του ποσού του προστίμου που επιβλήθηκε στη Mindo και, αλληλεγγύως, στην ΑΟΙ.
- 13 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η οποία διεξήχθη στις 29 Νοεμβρίου 2010, η Επιτροπή, έχοντας πληροφορηθεί, μερικές ημέρες νωρίτερα, το γεγονός ότι η προσφεύγουσα τελούσε υπό εκκαθάριση από τον Ιούλιο του 2006, υποστήριξε κατ' ουσίαν ότι η τελευταία είχε απολέσει το έννομο συμφέρον της. Κατόπιν τούτου, το Γενικό Δικαστήριο κάλεσε τη Mindo να του παράσχει όλες τις πληροφορίες και να του προσκομίσει κάθε συναφές έγγραφο σχετικά με οποιαδήποτε συναφθείσα με την ΑΟΙ συμφωνία όσον αφορά την εκ μέρους της τελευταίας καταβολή του προστίμου και τη δυνατότητα ασκήσεως αγωγής για την απόδοση μέρους του καταβληθέντος προστίμου. Η Mindo συμμορφώθηκε προς το αίτημα αυτό.
- 14 Με έγγραφο της 30ής Μαρτίου 2011, η ΑΟΙ απάντησε στις ερωτήσεις που της απηύθυνε το Γενικό Δικαστήριο δηλώνοντας κατ' ουσίαν ότι δεν είχε ακόμη ασκήσει αγωγή κατά της Mindo προς αναζήτηση μέρους του ποσού του καταβληθέντος προστίμου, καθώς προτίμησε να αναμείνει την έκβαση της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διαδικασίας.
- 15 Διευκρίνισε κατ' αρχάς ότι, για να ενεργήσει με τον τρόπο αυτό, θα ήταν πιθανότατα υποχρεωμένη να επιδιώξει την έκδοση δικαστικής αποφάσεως και την έκδοση σχετικής διαταγής εκτελέσεως της δικαστικής αυτής αποφάσεως και ότι, σε περίπτωση πλήρους ή μερικής ακυρώσεως του προστίμου, θα όφειλε να επιστρέψει στη Mindo το καταβληθέν ποσό εντόκως, πράγμα που θα καθιστούσε την όλη διαδικασία επαχθή, δαπανηρή και μακροχρόνια. Η ΑΟΙ θεώρησε επιπλέον ότι η αξίωσή της δεν είχε παραγραφεί και δεν επρόκειτο να παραγραφεί πριν την περάτωση της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διαδικασίας. Τέλος, υπογράμμισε ότι η υπαγωγή σε διαδικασία προληπτικού πτωχευτικού συμβιβασμού δεν εμποδίζει τους πιστωτές να προσφύγουν ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων για την έκδοση αναγνωριστικής αποφάσεως κατά του οφειλέτη ο οποίος έχει υπαχθεί στον εν λόγω συμβιβασμό και να επιδιώξουν την εκτέλεσή της μετά την έκδοση της δικαστικής αποφάσεως που τον επικυρώνει.

- 16 Μετά την ολοκλήρωση της εξετάσεως των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως και, μεταξύ άλλων, του αντικειμένου της αιτήσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η Mindo δεν είχε αποδείξει ότι είχε γεγεννημένο και ενεστώσ έννομο συμφέρον για τη συνέχιση της διαδικασίας και έκρινε ότι παρείλκε, ως εκ τούτου η επί της προσφυγής απόφαση.

Αιτήματα των διαδίκων

- 17 Με την αίτησή της αναιρέσεως, η Mindo ζητεί να ακυρωθεί η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση στο σύνολό της, να αναπεμφθεί η υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προκειμένου να επανεξετασθεί επί της ουσίας και να καταδικασθεί η Επιτροπή στο σύνολο των δικαστικών εξόδων.
- 18 Η Επιτροπή ζητεί την απόρριψη της αιτήσεως αναιρέσεως και την καταδίκη της Mindo στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

- 19 Προς στήριξη της αιτήσεως της αναιρέσεως, η Mindo προβάλλει δύο λόγους. Με τον πρώτο λόγο υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο χαρακτηρίζοντας ανακριβώς την κατάσταση της και αναγνωρίζοντας κατά συνέπεια ότι δεν είχε κανένα έννομο συμφέρον. Ο δεύτερος λόγος, προβαλλόμενος επικουρικώς, αντλείται από προσβολή του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη της ΑΟΙ και της Mindo.
- 20 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ο πρώτος λόγος αναιρέσεως είναι προδήλως απαράδεκτος και ότι ο δεύτερος λόγος είναι προδήλως αβάσιμος.

Επί του παραδεκτού του πρώτου λόγου αναιρέσεως

- 21 Κατά πάγια νομολογία, από τα άρθρα 256, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και 168, παράγραφος 1, στοιχείο δ', και 169, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να παραθέτει επακριβώς τα επικρινόμενα σημεία της αποφάσεως της οποίας ζητείται η αναίρεση, καθώς και τα νομικά επιχειρήματα που στηρίζουν κατά τρόπο συγκεκριμένο το αίτημα αυτό (βλ. αποφάσεις της 6ης Μαρτίου 2001, C-274/99 P, Connolly κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. I-1611, σκέψη 121, και της 24ης Ιανουαρίου 2013, C-646/11 P, 3F κατά Επιτροπής, σκέψη 51).
- 22 Πρέπει να παρατηρηθεί ότι η Mindo επικαλέσθηκε πλείονες πλάνες περί το δίκαιο στις οποίες υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο, προσδιορίζοντας με ικανή ακρίβεια τα επικρινόμενα σημεία της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ειδικότερα τη σκέψη 87, και διευκρινίζοντας τους λόγους για τους οποίους η ίδια εκτιμά ότι τα εν λόγω σημεία πάσχουν τέτοιες πλάνες.
- 23 Επομένως, η Επιτροπή επικαλείται αβασίμως το απαράδεκτο του πρώτου λόγου αναιρέσεως.

Επί της ουσίας του πρώτου λόγου αναιρέσεως

–Επιχειρήματα των διαδίκων

- 24 Πρώτον, η Mindo υποστηρίζει ότι, καταβάλλοντας ολόκληρο το ποσό του προστίμου, η ΑΟΙ κατέστη δανειστής της, δυνάμει των άρθρων 2055, δεύτερο εδάφιο, και 1299 του ιταλικού αστικού κώδικα. Σύμφωνα με το άρθρο 2946 του ίδιου κώδικα, το δικαίωμα της ΑΟΙ να αξιώσει από τη Mindo την επιστροφή του υπόκειται στη συνήθη δεκαετή παραγραφή. Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε

σε πλάνη εκτιμώντας, στις σκέψεις 85 επ. της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι η ακύρωση ή η μεταρρύθμιση της προσβαλλόμενης αποφάσεως ουδόλως θα ωφελούσε τη Mindo, στο μέτρο που το δικαίωμα της ΑΟΙ να ζητήσει την επιστροφή της πιστώσεώς της γεννήθηκε την ημέρα της πληρωμής του προστίμου και η προθεσμία παραγραφής της αξιώσεως την οποία αυτή διαθέτει συναφώς είναι δεκαετής.

- 25 Δεύτερον, η Mindo ισχυρίζεται ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη κρίνοντας ότι δεν αποδείχθηκε ούτε η ύπαρξη απαιτήσεως της ΑΟΙ κατά της Mindo ούτε ότι η ΑΟΙ είχε τη δυνατότητα ή την πρόθεση να ασκήσει αγωγή προς ικανοποίηση της απαιτήσεώς της. Αφενός, η Mindo είχε αποδείξει την ύπαρξη του χρέους της έναντι της ΑΟΙ, προσκομίζοντας αποδείξεις όσον αφορά το βασιλικό διάταγμα αριθ. 267, της 16ης Μαρτίου 1942, και το ενεστώδες δικαίωμα της ΑΟΙ να το εισπράξει, με την απάντησή της στις παρατηρήσεις της Επιτροπής αναφορικά με τα έγγραφα που προσκόμισε η Mindo κατόπιν του αιτήματος του Γενικού Δικαστηρίου. Αφετέρου, δεν ήταν υποχρεωμένη να αποδείξει την πρόθεση της ΑΟΙ να εισπράξει την απαίτηση αλλά μόνο το δικαίωμά της να ασκήσει συναφώς αγωγή.
- 26 Τρίτον, η Mindo ισχυρίζεται ότι το Γενικό Δικαστήριο εκτίμησε εσφαλμένως το βάρος της αποδείξεως στηριζόμενο στη διαπίστωση ότι «δεν αποκλείεται» η ΑΟΙ να ανέλαβε την καταβολή του προστίμου κατά το μέρος για το οποίο ήταν υπεύθυνη η Mindo, για να θεμελιώσει την απόφασή του. Η Mindo διευκρίνισε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι συνέπεια της διαπιστώσεως αυτής του Γενικού Δικαστηρίου ήταν ότι αυτή δεν διέθετε κανένα μέσο άμυνας και ότι η εν λόγω διαπίστωση στοιχειοθετούσε αντιστροφή του βάρους της αποδείξεως. Η εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου σφαιρική εκτίμηση ότι η Mindo δεν είχε έννομο συμφέρον στηρίχθηκε σε καιροσκοπικές θεωρήσεις αναφερόμενες στην πρόθεση της ΑΟΙ και σε άλλες παραμέτρους στερούμενες λυσιτελείας.
- 27 Συναφώς, η Επιτροπή απαντά ότι το μέρος του πρόστιμου για το οποίο είναι υπεύθυνη η Mindo πληρώθηκε εξ ολοκλήρου από την ΑΟΙ, η οποία, κατά την ημερομηνία της δημοσιεύσεως της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, εξακολουθούσε να μην έχει ασκήσει αγωγή για την ανάκτησή του, και ότι μεταξύ των δύο αυτών οντοτήτων υπήρχε μυστική συμφωνία, κατά την οποία η ΑΟΙ αναλάμβανε την ευθύνη για την αντίθετη προς τον ανταγωνισμό συμπεριφορά της Mindo.
- 28 Κατά την Επιτροπή, το Γενικό Δικαστήριο δεν στήριξε τη συλλογιστική του σε εκτιμήσεις συνδεόμενες με το ιταλικό δίκαιο αλλά σε σειρά πραγματικών παρατηρήσεων που αντιφάσκουν προς την πρόταση κατά την οποία η ΑΟΙ είχε το δικαίωμα να ασκήσει κατά της Mindo αγωγή προς ικανοποίηση της απαιτήσεώς της. Διευκρίνισε συναφώς κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι, κατ' αυτήν, «υπό κανονικές συνθήκες» και ελλείψει οποιασδήποτε άλλης συμφωνίας, η καταβολή από την ΑΟΙ του ποσού του προστίμου για το οποίο ήταν υπεύθυνη η Mindo είχε ως συνέπεια, σύμφωνα με το ισχύον ιταλικό δίκαιο, η ΑΟΙ να έχει το δικαίωμα να ασκήσει αγωγή κατά της Mindo προκειμένου να της επιστραφεί το εν λόγω ποσό, αλλ' ότι το Γενικό Δικαστήριο, στηριζόμενο στις προσκομισθείσες αποδείξεις, έκρινε ότι η ΑΟΙ και η Mindo είχαν συνάψει προφανώς συμφωνία, δυνάμει της οποίας η ΑΟΙ δεν είχε πλέον δικαίωμα να στραφεί ενδίκως κατά της Mindo προς τον σκοπό αυτό.

–Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 29 Πρέπει να υπομνησθεί ότι η υποχρέωση αιτιολογήσεως των δικαστικών αποφάσεων απορρέει από το άρθρο 36 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο ισχύει για το Γενικό Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 53, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω Οργανισμού και του άρθρου 81 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου. Κατά πάγια νομολογία, από το σκεπτικό μιας αποφάσεως πρέπει να προκύπτει κατά τρόπο σαφή και μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση η συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου ώστε να μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να γνωρίζουν τους λόγους της αποφάσεώς του και να μπορεί το Δικαστήριο να ασκεί τον δικαστικό του έλεγχο (βλ. απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2012, C-288/11 P, *Mitteldeutsche Flughafen* και *Flughafen Leipzig-Halle* κατά Επιτροπής, σκέψη 83 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 30 Επισημαίνεται, επιπλέον, ότι η έλλειψη ή η ανεπάρκεια αιτιολογίας εμπίπτει στην παράβαση ουσιώδους τύπου και συνιστά λόγο ακυρώσεως δημοσίας τάξεως που ο δικαστής της Ένωσης πρέπει να λαμβάνει υπόψη αυτεπαγγέλτως (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 30ής Μαρτίου 2000, C-265/97 P, VBA κατά Florimex κ.λπ., Συλλογή 2000, σ. I-2061, σκέψη 114, καθώς και διάταξη της 7ης Δεκεμβρίου 2011, C-45/11 P, Deutsche Bahn κατά ΓΕΕΑ, δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 57).
- 31 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι πλείονα εκ των πορισμάτων της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως πάσχουν ανεπαρκή αιτιολογία.
- 32 Πρώτον, πρέπει να υπομνηστεί ότι, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή επέβαλε στις ΑΟΙ και Mindo πρόστιμο 10 εκατομμυρίων ευρώ, ορίζοντας ότι η Mindo ήταν αλληλεγγύως υπεύθυνη για την πληρωμή 3,99 εκατομμυρίων ευρώ. Υπό την έννοια αυτή, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε στη σκέψη 82 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως ότι η ΑΟΙ κατέβαλε, στις 14 Φεβρουαρίου 2006, ολόκληρο το ποσό του προστίμου.
- 33 Το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ορθώς ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Mindo είναι μία από τις αποδέκτριες εταιρίες της προσβαλλόμενης αποφάσεως και ότι είναι αλληλεγγύως υπεύθυνη για την πληρωμή προστίμου μέχρι του ποσού των 3,99 εκατομμυρίων ευρώ.
- 34 Στη σκέψη 85 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι «η ακύρωση ή η μεταρρύθμιση της προσβαλλόμενης αποφάσεως κατά τα αιτήματα της [Mindο] δεν θα την ωφελούσε με κανένα τρόπο, δεδομένου ότι το πρόστιμο που της είχε επιβληθεί έχει ήδη ολοσχερώς καταβληθεί από την [ΑΟΙ], που είναι εις ολόκληρον συνοφειλέτης της, και αυτή [...] δεν έχει στραφεί κατά αυτής προς αναζήτηση μέρους του ποσού του καταβληθέντος προστίμου, παρά την παρέλευση πλέον των πέντε ετών από την εν λόγω καταβολή». Το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε επιπλέον, στη σκέψη 87 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι η Mindο δεν είχε αποδείξει επαρκώς κατά νόμον ότι η ΑΟΙ είχε απαίτηση κατ' αυτής.
- 35 Πάντως, η Mindο υποστήριξε συναφώς ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου ότι η εκ μέρους της ΑΟΙ καταβολή ολόκληρου του προστίμου ήταν γενεσιουργός απαιτήσεως της ΑΟΙ κατά της Mindο ως εις ολόκληρον οφειλέτριας μέρους του προστίμου που η Επιτροπή είχε επιβάλει στις εν λόγω δύο επιχειρήσεις.
- 36 Επιπλέον, από τις απαντήσεις της Mindο, της 6ης Ιανουαρίου 2011, στις ερωτήσεις που της απηύθυνε το Γενικό Δικαστήριο προκύπτει ότι «ο αλληλεγγύως και εις ολόκληρον ευθυνόμενος μπορεί, αφού πληρώσει ολόκληρο το χρέος στον πιστωτή, να ζητήσει από τους λοιπούς αλληλεγγύως υπευθύνους οφειλέτες την επιστροφή του ποσού του χρέους που καταβλήθηκε στο όνομά τους». Εξάλλου, από τις παρατηρήσεις της Επιτροπής επί των εγγράφων που προσκομίστηκαν δυνάμει του άρθρου 64 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, στις 21 Φεβρουαρίου 2001, προκύπτει ότι οι διάδικοι δεν αμφισβήτησαν ότι το ιταλικό δίκαιο σχετικά με τη συνεισφορά των αλληλεγγύως υπευθύνων οφειλετών απαιτήσεως, παρέχει στην ΑΟΙ το δικαίωμα να ζητήσει από τη Mindο να συνεισφέρει στην πληρωμή του προστίμου.
- 37 Όμως, το Γενικό Δικαστήριο, παρά την επιχειρηματολογία αυτή, επιβεβαίωσε ότι η εκ μέρους της ΑΟΙ καταβολή ολόκληρου του προστίμου δεν επαρκούσε για να γεννήσει απαίτηση της ΑΟΙ κατά της Mindο ως εις ολόκληρον οφειλέτριας του προστίμου. Επιβάλλεται η διαπίστωση, συναφώς, ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν αιτιολόγησε επαρκώς κατά νόμον την κρίση αυτή.
- 38 Επιπλέον, όπως προκύπτει από τη σκέψη 72 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως και των στοιχείων της δικογραφίας, η Mindο έθεσε κατ' επανάληψη ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου το ζήτημα της παραγραφής του δικαιώματος της ΑΟΙ να στραφεί ενδίκως κατ' αυτής και, ειδικότερα, το επιχείρημα ότι η ΑΟΙ διαθέτει, από την ημερομηνία κατά την οποία αυτή κατέβαλε ολόκληρο το ποσό του

προστίμου που είχε επιβληθεί από την Επιτροπή στις δύο αυτές εταιρίες, το δικαίωμα ασκήσεως αγωγής κατά της Mindo το οποίο της επιτρέπει να ζητήσει από την τελευταία να συνεισφέρει κατά το μέρος του προστίμου που της αντιστοιχεί. Η Mindo υποστήριξε ότι το δικαίωμα αυτό δεν θα παραγραφεί πριν από τις 14 Φεβρουαρίου 2016.

- 39 Πάντως, το Γενικό Δικαστήριο επιβεβαίωσε συναφώς μόνον ότι «πλέον των πέντε ετών» παρήλθαν από την πληρωμή στην οποία προέβη η ΑΟΙ και ότι η Mindo δεν είχε αποδείξει επαρκώς κατά νόμον ότι η ΑΟΙ «θα μπορούσε πάντοτε» να εισπράξει την απαίτηση αυτή, χωρίς εντούτοις να ελέγξει αν το δικαίωμα της ΑΟΙ να ασκήσει την οικεία αγωγή είχε παραγραφεί ή όχι, μολονότι η Mindo ανέφερε ενώπιόν του τις διατάξεις του ιταλικού δικαίου σχετικά με τη δεκαετή προθεσμία παραγραφής της αγωγής του αλληλεγγύως υπευθύνου συνοφειλέτη και ότι τα συναφώς προβληθέντα επιχειρήματα διατυπώθηκαν κατά τρόπο αρκούντως σαφή και συγκεκριμένο ώστε να καταστεί δυνατό στο Γενικό Δικαστήριο να λάβει θέση επ' αυτών.
- 40 Υπό τις περιστάσεις αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το Γενικό Δικαστήριο, επικαλούμενο το γεγονός ότι η ΑΟΙ είχε πληρώσει το χρέος της Mindo, αλλά χωρίς ουδόλως να εξηγήσει γιατί η πληρωμή αυτή δεν επαρκούσε για τη γένεση απαιτήσεως της ΑΟΙ, δεν μπορούσε να συναγάγει, όπως έπραξε αντιστοίχως με τις σκέψεις 85 και 87 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι η ακύρωση ή η μεταρρύθμιση της προσβαλλόμενης αποφάσεως δεν θα ωφελούσαν με κανένα τρόπο τη Mindo και ότι η τελευταία δεν απέδειξε επαρκώς κατά νόμο ότι η ΑΟΙ είχε απαίτηση κατ' αυτής.
- 41 Από τα προεκτεθέντα στοιχεία προκύπτει ότι, παραλείποντας υπό την έννοια αυτή να απαντήσει σε βασικά επιχειρήματα της Mindo, το Γενικό Δικαστήριο παρέβη την υποχρέωση προς αιτιολόγηση που υπέχει από το άρθρο 36 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, εφαρμοζόμενο ως προς αυτό δυνάμει του άρθρου 53, πρώτο εδάφιο, του ίδιου οργανισμού, και από το άρθρο 81 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου.
- 42 Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο επιβεβαίωσε, με τη σκέψη 87 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι, ακόμη και αν υποθεθεί ότι η ΑΟΙ είχε απαίτηση κατά της Mindo, η τελευταία δεν απέδειξε επαρκώς κατά νόμο ούτε ότι η ΑΟΙ «μπορούσε πάντοτε» να ικανοποιήσει την απαίτησή της.
- 43 Εν προκειμένω, από τη σκέψη 71 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως προκύπτει ότι η Mindo υποστήριξε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου ότι, σύμφωνα με το ισχύον ιταλικό δίκαιο, η ΑΟΙ θα μπορούσε στο μέλλον να στραφεί αναγωγικώς κατ' αυτής. Στην από 20 Μαΐου 2011 απάντησή της στις ερωτήσεις που έθεσε το Γενικό Δικαστήριο, η Mindo εξήγησε μεταξύ άλλων ότι, σύμφωνα με το ιταλικό δίκαιο, οι «δικαιούχοι απαιτήσεων που γεννήθηκαν πριν από την απόφαση», όπως η ΑΟΙ, μπορούν, ακόμη και μετά την ολοκλήρωση της εκτελέσεως του προληπτικού πτωχευτικού συμβιβασμού, να ασκήσουν αγωγή κατά της Mindo προκειμένου να επιτύχουν την έκδοση διαταγής πληρωμής τηρώντας ταυτόχρονα τα όρια ικανοποίησης των απαιτήσεων των πιστωτών και της ταχθείσες προθεσμίες στον προληπτικό πτωχευτικό συμβιβασμό.
- 44 Το Γενικό Δικαστήριο, για να απαντήσει στο εν λόγω επιχείρημα, δεν μπορούσε επομένως να περιοριστεί στην παρατήρησή του, όπως έπραξε με τη σκέψη 91 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι η Mindo δεν παρέσχε καμία εξήγηση σχετικά με τους λόγους για τους οποίους χαρακτήρισε την ΑΟΙ ως «παλαιό πιστωτή» ή τους λόγους για τους οποίους η τελευταία δεν επιχείρησε να αναγγείλει την απαίτησή της.
- 45 Επιπλέον, ενώ η Mindo υποστήριξε ότι η ΑΟΙ μπορούσε πάντοτε να της ζητήσει την εκπλήρωση της απαιτήσεώς της, το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη το έχον συναφώς αποφασιστική σημασία για τη Mindo επιχείρημα και σύμφωνα με το οποίο, όπως προέκυπτε από απάντηση στις τεθείσες από το Γενικό Δικαστήριο στις 8 Ιουλίου 2011 ερωτήσεις, ο προληπτικός πτωχευτικός συμβιβασμός παρείχε τη δυνατότητα στην τελούσα υπό καθεστώς παύσεως των πληρωμών επιχείρηση να αναθεωρήσει το χρέος της με όλους τους πιστωτές της και να συνεχίσει επομένως τις δραστηριότητές της.

- 46 Κατά συνέπεια, από την αιτιολογία που παρέσχε το Γενικό Δικαστήριο με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δεν προκύπτουν κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο, ώστε να καθίσταται δυνατόν στο Δικαστήριο να ασκήσει τον δικαστικό του έλεγχο, οι λόγοι για τους οποίους έκρινε ότι η Mindo δεν είχε αποδείξει επαρκώς κατά νόμον ότι η ΑΟΙ μπορούσε να εισπράξει την πίστωσή της και, επομένως, η αιτιολογία αυτή δεν ανταποκρίνεται στην καθιερωθείσα από τη νομολογία απαίτηση που εκτίθεται στη σκέψη 29 της παρούσας αποφάσεως.
- 47 Τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο επιβεβαίωσε, με τη σκέψη 87 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι, ακόμη και αν υποθεθεί ότι η ΑΟΙ είχε απαίτηση κατά της Mindo, η τελευταία δεν είχε αποδείξει επαρκώς κατά νόμον ούτε ότι η ΑΟΙ «είχε την πρόθεση» να εισπράξει την απαίτησή της.
- 48 Υπό την έννοια αυτή, το Γενικό Δικαστήριο απαίτησε από τη Mindo να του αποδείξει την πρόθεση της ΑΟΙ να εισπράξει την απαίτησή της. Η εν λόγω απαίτηση του Γενικού Δικαστηρίου προκύπτει επίσης από τη σκέψη 91 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, όπου το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η Mindo δεν είχε παράσχει καμία εξήγηση σχετικά με τους λόγους για τους οποίους η ΑΟΙ δεν επιχείρησε καν να αναγγείλει την απαίτησή της στο πλαίσιο της διαδικασίας του πτωχευτικού συμβιβασμού και δεν την προέβαλε, παρά τις συνέπειες που μια τέτοια απαίτηση μπορούσε να έχει επί της αποφάσεως των λοιπών πιστωτών ως προς την αποδοχή του προταθέντος προληπτικού πτωχευτικού συμβιβασμού.
- 49 Συγκεκριμένα, από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι, με έγγραφο της 30ής Μαρτίου 2011 και σε απάντηση στις γραπτές ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου, η ΑΟΙ δήλωσε ότι είχε την πρόθεση να στραφεί κατά της Mindo προς αναζήτηση μέρους του καταβληθέντος προστίμου, ότι η αξίωσή της ανακτήσεως δεν είχε ακόμη παραγραφεί και ότι ανέμενε προς τον σκοπό αυτό την επί της ουσίας επίλυση της διαφοράς. Επιβάλλεται επομένως η διαπίστωση ότι το εν λόγω έγγραφο δεν αποτέλεσε αντικείμενο εκτιμήσεως εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου.
- 50 Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο εξάρτησε την ύπαρξη του εννόμου συμφέροντος της Mindo από την εκ μέρους της τελευταίας απόδειξη της προθέσεως τρίτου να κινήσει τη διαδικασία εισπράξεως της απαιτήσεώς του. Συνεπώς, επιρρίπτοντας στη Mindo το βάρος μιας ανέφικτης για την ίδια αποδείξεως προκειμένου να αποδείξει το έννομο συμφέρον της, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο.
- 51 Κατόπιν των προεκτεθέντων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το συμπέρασμα του Γενικού Δικαστηρίου στη σκέψη 87 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως στηρίζεται σε σειρά ενδείξεων που επαναλαμβάνονται στις σκέψεις 85 και 88 έως 92 της ίδιας αποφάσεως, βάσει των οποίων το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 93 αυτής, ότι «δεν αποκλείεται» η ΑΟΙ να έχει αναλάβει την καταβολή του προστίμου κατά το μέρος για το οποίο είναι υπεύθυνη η Mindo ή να έχει παραιτηθεί από την αναζήτησή του.
- 52 Από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση προκύπτει επίσης ότι το Γενικό Δικαστήριο απαίτησε από τη Mindo να προσκομίσει κάθε πληροφορία και όλα τα συναφή έγγραφα σχετικά με οποιαδήποτε συμφωνία που αυτή ενδεχομένως συνήψε με την ΑΟΙ αναφορικά με την πληρωμή του προστίμου από την τελευταία και το ενδεχόμενο να της ζητήσει την επιστροφή μέρους του καταβληθέντος προστίμου. Παρατηρείται συναφώς ότι, όπως και το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε με τη σκέψη 92 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, τα έγγραφα που η Mindo προσκόμισε κατόπιν του αιτήματος αυτού δεν περιελάμβαναν ρήτρα εγγυήσεως ή αποζημιώσεως υπέρ της για το πρόστιμο που ενδεχομένως θα μπορούσε να της επιβάλει η Επιτροπή.
- 53 Η έκφραση που χρησιμοποιείται στη σκέψη 93 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως αποδεικνύει τον μη αποδεικτικό χαρακτήρα των εν λόγω ενδείξεων και τη διαπίστωση απλής πιθανολογήσεως. Συγκεκριμένα, η διαπίστωση ότι δεν έχει έννομο συμφέρον ο αποδέκτης αποφάσεως της Επιτροπής, με την οποία του επιβάλλεται πρόστιμο, δεν μπορεί να στηρίζεται σε απλές υποθέσεις, ειδικότερα αν το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε να λάβει αρκούντως υπόψη σειρά στοιχείων τα οποία προέβαλε η

Mindo και τα οποία επιδίωκαν να φωτίσουν διαφορετικά τις περιστάσεις της υποθέσεως ή να αποδείξουν ότι η ΑΟΙ μπορούσε πάντοτε να ασκήσει αναγωγή και να ανακτήσει, τουλάχιστον, μέρος της απαιτήσεώς της.

- 54 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι, εφόσον, αφενός, η κρίση του Γενικού Δικαστηρίου πάσχει ανεπαρκή αιτιολογία και, αφετέρου, τούτο επέβαλε στη Mindo το βάρος ανέφικτης για την ίδια αποδείξεως, η δεύτερη μπορεί να υποστηρίξει βασίμως ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι δεν δικαιολογούσε έννομο συμφέρον.
- 55 Επομένως, χωρίς να χρειάζεται να εξεταστεί ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει να γίνει δεκτή η αίτηση αναιρέσεως και να ακυρωθεί η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.
- 56 Κατά το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, αν η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου αναιρεθεί, το Δικαστήριο μπορεί είτε το ίδιο να αποφανθεί οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον είναι ώριμη προς εκδίκαση, είτε να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο για να την κρίνει. Εν προκειμένω, η διαφορά δεν είναι ώριμη προς εκδίκαση.
- 57 Συνεπώς, το Δικαστήριο πρέπει να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο και να επιφυλαχθεί ως προς τα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έβδομο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) Αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 5ης Οκτωβρίου 2011, T-19/06, Mindo κατά Επιτροπής.**
- 2) Αναπέμπει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.**
- 3) Επιφυλάσσεται ως προς τα δικαστικά έξοδα.**

(υπογραφές)